

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ
ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
โรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

THE DEVELOPMENT OF A LEARNING MANAGEMENT MODEL INTEGRATING THE
PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY AND 21ST CENTURY LEARNING SKILLS
TO PROMOTE DESIRABLE CHARACTERISTICS OF LEARNERS AT SAN SAI YAI RAK
KINDERGARTEN SCHOOL, MUEANG KAEN PATTANA MUNICIPALITY,
CHIANG MAI PROVINCE

ณัฐยานี สนิวัต Natthaya Saninat

เทศบาลนครเชียงใหม่ Chiang Mai City Municipality, Thailand

Corresponding Author Email: ting.nat13@gmail.com

Article Received: June 24, 2025. Revised: August 25, 2025. Accepted: August 26, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยและพัฒนา ในลักษณะของการผสมผสานวิธี โดยมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา เป็นการออกแบบและพัฒนาเป็นการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย เป็นการนำไปใช้ การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา เป็นการประเมินผลการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้

สรุปผลการวิจัยพบว่า 1) การที่จะพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่ต้องการนั้นต้องใช้หลักแนวคิดที่นำมาพัฒนาได้จริง คือ แนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง แนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แนวคิดการส่งเสริมศักยภาพครู แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีหลักการว่าทักษะการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ และโดยมีผลการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพครูในการปลูกฝังคุณลักษณะพอเพียงแก่นักเรียน โรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีชื่อว่า ชื่อว่า 4A1E Model 2) การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ มีชื่อว่า 4A1E Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ (1) สร้างความตระหนัก (2) การกำหนดเป้าหมาย/ประเด็นพัฒนา (3) ฝึกปฏิบัติ/นำความรู้ไปใช้ (4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (5) การประเมินผล มีองค์ประกอบในการพัฒนา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ

การปฏิบัติการสอนโดยการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล 3) ผลศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่าความสามารถของครูในการเขียนหน่วยการเรียนรู้ ความสามารถของครูในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับดีมาก ส่วนความคิดของครูเห็นต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนที่ได้เรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับดีเยี่ยม และความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก และ 4) ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า ด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านทักษะการปฏิบัติ คุณลักษณะพอเพียงของผู้เรียน มีผลการประเมินจากทุกแหล่งประเมินพบว่า ค่าเฉลี่ยผลการพัฒนาในอัตราที่สูงขึ้น

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน, ศตวรรษที่ 21, คุณลักษณะอันพึงประสงค์

Abstract

This research article aimed to develop a learning management model by integrating the sufficiency economy philosophy and 21st Century learning skills for students at San Sai Yai Rak Kindergarten School, Muang Kaen Phatthana Municipality, Chiang Mai Province. This research utilized a mixed-methods approach and involved four research steps: Step 1: Research, which analyzed basic data for designing the learning management model. Step 2: Development, which designed and developed the learning management model. Step 3: Research, which implemented the learning management model. Step 4: Development, which evaluated and refined the learning management model.

The research findings revealed that: 1) The individual development with the desired characteristics, practical concepts must be developed, namely, the concept of authentic learning management, the concept of self-directed learning, the concept of teacher empowerment, and the concept of integrated learning management. Key concepts related to the sufficiency economy philosophy and learning management. Integrating the sufficiency economy philosophy and 21st Century learning skills emphasized the principle that learning management skills could be developed. The result of this stage was the 4A1E Model, a framework developed and named by the researcher. 2) The 4A1E Model was the learning management model developed by this research. It integrated the sufficiency economy philosophy and 21st Century learning skills to foster desired student characteristics at San Sai Yai Rak Kindergarten. It consisted of 5 steps as follows: (1) raising awareness, (2) setting

goals/development issues, (3) practicing/applying knowledge, (4) exchanging knowledge, and (5) evaluating. The development of this model was supported by various components, including workshops, practical teaching sessions that integrated the new philosophy, and continuous supervision, monitoring, and evaluation. 3) The study's results on the use of the new learning management model found that teachers' abilities on writing learning units, writing lesson plans, and organizing learning activities that successfully integrated the sufficiency economy philosophy and 21st Century learning skills were at a very good level. The teachers' opinions on the application of the philosophy of sufficiency economy and learning skills of learners in the 21st century learning skills were at the highest level. The students' desirable characteristics of sufficient living, after learning with the integrated model, were rated as excellent. Additionally, the students' opinions on the learning management approach were at a high level. 4) The results of evaluation of the learning management model, which integrated the Sufficiency Economy Philosophy and 21st century learner learning skills found that in terms of knowledge and understanding, practical skills, and sufficiency characteristics of learners, the results of evaluations from all evaluation sources showed that the average development results were at a higher rate.

Keywords: Learning Management, The Philosophy of Sufficiency Economy, Learner Learning Skills, 21st Century, Desirable Characteristics

บทนำ

การศึกษา (Education) เป็นการเพิ่มศักยภาพของมนุษย์ ให้สามารถปฏิบัติงานที่มีความแตกต่างจากงานเดิมได้ การศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนามนุษย์ ทั้งในฐานะที่เป็นมนุษย์โดยตัวของมันเอง และในฐานะที่เป็นทรัพยากร การศึกษาเป็นการพัฒนาคนที่อยู่บนพื้นฐานของความรู้ (knowledge-based) โดยการศึกษา มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ 1) การศึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นไปในแนวทางที่ปรารถนา 2) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้เป็นไปโดยจงใจ โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสูงสุดไว้ 3) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้กระทำเป็นระบบ มีกระบวนการอันเหมาะสมและผ่านสถาบันทางสังคมที่รับรองมอบหมายให้ทำหน้าที่ด้านการศึกษา (วิจิตร ศรีสะอ้าน, 2539)

ปัจจุบันการศึกษาไม่เพียงแต่จัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะความรู้เท่านั้น เพราะในสังคมยังคงให้ความสนใจกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งสิ่งยั่วยุรอบตัวเช่นนี้ที่ส่งผลให้ผู้ปกครองที่เป็นบุคคลในสังคมนั้นเกิดความคาดหวังต่อการศึกษากลับมาดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมต่อการเผชิญสิ่งต่างๆ ในอนาคตจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติถึงแนวทางการจัดการศึกษาหมวด 4 ตามมาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ ต้องมีสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจรวมทั้งความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลจัดให้ผู้เรียน

เรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆ ตามสติปัญญาและความสามารถของตนการจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถคุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อพัฒนาคนให้มีความ สมดุล โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ในด้านผู้เรียนได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทั้งหมด 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการ ทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะใน ศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะและคุณลักษณะ 3Rs+8Cs3Rs ประกอบด้วย การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetic) ส่วน 8Cs ประกอบด้วย ทักษะด้านการคิดอย่างมี วิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการ สร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวน ทัศน์ (Cross-cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork, and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) รวมทั้งความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion) เช่นเดียวกับคุณภาพของ ประชากรไทยตามนโยบาย Thailand 4.0 ที่มุ่งพัฒนาประเทศด้วยรูปแบบการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วย นวัตกรรมให้เป็น Value-based Economy คือ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิต เน้นการใช้เทคโนโลยีและ นวัตกรรมเพื่อ เพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) จากที่กล่าวมาจะเห็น ได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ความสำคัญที่จะให้สถานศึกษาพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนทุกคนซึ่งถือเป็นเกณฑ์การ ประเมินที่ครูผู้สอนต้องประเมินพัฒนาการของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดการพัฒนา สำหรับนักเรียนนั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาฝึกทักษะหรือลักษณะนิสัยที่ดี การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัย ปัจจัย สำคัญในการปลูกฝังทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน สื่อมวลชน สภาพสังคม รวมทั้งทุกสิ่งรอบตัวนักเรียนได้สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้แก่ นักเรียนการศึกษาคือการสร้างคุณภาพชีวิตและสังคม โดยการบูรณาการระหว่าง ปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรมเป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็น สมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพโดย ให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนสามารถพึ่งตนเองและ สามารถแข่งขันได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน และผู้นำ ชุมชนต้องจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชให้กับนักเรียน ตลอดจนให้ความสำคัญในการปลูกฝังนักเรียนให้ยึดแนวทางการ ดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง เมื่อผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ก็จะทำให้นักเรียนสามารถปรับตัวใน การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ถึงแม้ว่าจะเกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจอย่างไรก็ไม่สามารถส่งผล กระทบต่อผู้เรียนและชุมชนได้ (อังคณา ตุงคะสมิต และคณะ, 2554)

แต่เนื่องจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลसानสายไยรัก เทศบาลเมืองเมือง แคนพัฒนา ได้รับการประกันคุณภาพภายนอก (พ.ศ. 2564-2568) ของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และ

ประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ผลรวมคะแนนประเมินสถานศึกษา มีคุณภาพระดับดี ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือสถานศึกษาควรเพิ่มเติมข้อมูลสารสนเทศใน SAR ให้มีความหลากหลาย และสมบูรณ์มากขึ้น ควรพัฒนาความรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาทางด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เช่น นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิด และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้วยวิธีการทำงานเป็นกลุ่มอย่างเป็นระบบมีการประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน/กลุ่มประเมิน ครูประเมิน และผู้ปกครองประเมินเพื่อปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงได้นำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 มาปรับใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสาระวิชาหลักและทักษะให้มีคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 ตามบริบทของสถานศึกษาซึ่งการจัดการศึกษาในปัจจุบันต้องปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองกับทิศทางการผลิตและการพัฒนากำลังคน โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ครูผู้สอนจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดทักษะในการจัดการเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนและผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินงานวิจัยและสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลสาธิตไทรบุรี เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลสาธิตไทรบุรี เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลสาธิตไทรบุรี เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลสาธิตไทรบุรี เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

4. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลสาธิตไทรบุรี เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

4.1 การประเมินพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านความรู้ความเข้าใจ

4.2 การประเมินพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านทักษะปฏิบัติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ตามขั้นตอนของการวิจัยเป็น 4 ระยะ มีรายละเอียด ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัย (Research : R1) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลसानสายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลसानสายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนทำวิจัย ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐานเป็นปัจจัยภายในโรงเรียนอนุบาลसानสายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้า เอกสารทางรายงาน แผนงาน ข้อมูลสถิติต่าง ๆ ของโรงเรียนอนุบาลसानสายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ย้อนหลัง 3 ปี ระหว่างปีการศึกษา 2564 - ปีการศึกษา 2566 2) จัดสนทนากลุ่มผู้เกี่ยวข้อง โดยจัดสนทนาเพื่อศึกษาแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 รวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและการดำเนินงานทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) วิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลसानสายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ไม่บรรลุผล 4) ทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา 5) กำหนดเป้าหมายคุณภาพครูและนักเรียน ตัวชี้วัดคุณภาพครู และคุณภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.2 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหาร 1 คน ศึกษานิเทศ 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 15 คน ครูผู้สอน 21 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนา (Development : D1) เป็นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development : D&D) การสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลसानสายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลसानสายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 1) นำข้อมูลจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มจากการวิจัยขั้นตอนแรก และการประเมินความต้องการในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลसानสายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ มาร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียน

อนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ 2) ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

2.2 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย ครูโรงเรียนเทศบาลตำบลสันมหาพน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน เพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพของรูปแบบ

ระยะที่ 3 การวิจัย (Research : R2) เป็นการนำไปใช้ (Implement : I) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

ขั้นที่ 1 ดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการตามหลักสูตรการอบรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นเวลา 3 วันๆ ละ 6 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง ณ ห้องประชุม โรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา

ขั้นที่ 2 ดำเนินการประเมินครูหลังการพัฒนา ในเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียน ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ขั้นที่ 3 ดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ก่อนการพัฒนาโดยรวมรวมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3.2 ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ 1) ประชากร ครูผู้สอนของโรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จำนวน 21 คน 2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียนผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์

ระยะที่ 4 การพัฒนา (Development : D2) เป็นการประเมินผล (Evaluation : E) ประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

4.2 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จำนวน 21 คน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร ตำรา วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับการออกแบบรูปแบบการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมศักยภาพครูในการปลูกฝังคุณลักษณะพอเพียงแก่นักเรียนโรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

1.1 การที่จะพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่ต้องการนั้นต้องใช้หลักแนวคิด ที่นำมาพัฒนาได้จริง คือ แนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง แนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แนวคิดการส่งเสริมศักยภาพครู แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ แนวคิดคุณลักษณะพอเพียง แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีหลักการว่าทักษะการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ โดยสิ่งสำคัญในการพัฒนา คือความรู้ (knowledge) และทักษะ (skill) การสอนโดยการบูรณาการทางตรงหรือทางอ้อม การบูรณาการให้กับผู้เรียนสามารถทำได้ในทุกขณะที่ผู้เรียนอยู่ในโรงเรียน และสามารถบูรณาการในเนื้อหาสาระ โครงการ/กิจกรรม สถานการณ์และเหตุการณ์จริงและสามารถนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ไปเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียง ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน เรื่องคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทย ที่กล่าวว่าคุณธรรมด้านความพอเพียงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสังคมไทยและสังคมโลกในสถานการณ์ปัจจุบัน

1.2 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมศักยภาพครูในการปลูกฝังคุณลักษณะพอเพียงแก่นักเรียนโรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้หลักการการมีทักษะในการจัดการเรียนรู้และทักษะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ประกอบด้วยความรู้ ความเข้าใจของครูผู้สอน และความสามารถในการนำไปปฏิบัติของครูผู้สอน องค์ประกอบของการพัฒนาให้ได้ผลดี คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีหลักสูตรการพัฒนา ใช้เวลาในการอบรม 2 วันรวม 12 ชั่วโมง และนำผลการอบรมไปใช้ปฏิบัติการจริงในการสอนปกติและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ตนรับผิดชอบ โดยมีการนิเทศติดตามประเมินผล ตลอดระยะเวลาการวิจัยตามกระบวนการพัฒนาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยประยุกต์ใช้ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมศักยภาพครูในการปลูกฝังคุณลักษณะพอเพียงแก่นักเรียน ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีชื่อว่า ชื่อว่า 4A1E Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ 4A1E Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) สร้างความตระหนัก (Knowledge Awareness) 2) การกำหนดเป้าหมาย/ประเด็นพัฒนา (Knowledge Aims) 3) ฝึกปฏิบัติ/นำความรู้ไปใช้ (Knowledge Application) 4)การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Allocation) 5) การประเมินผล (Evaluation) มุ่งองค์ประกอบในการพัฒนา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การปฏิบัติการสอนโดยการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนา ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

และความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด และผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบ พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

1.3 ผลการอบรมเชิงปฏิบัติการพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะพอเพียงแก่นักเรียน ไปบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมากขึ้น ชัดเจนขึ้นและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีผลการพัฒนาเพิ่มขึ้น และสามารถนำความรู้ไปออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และเขียนโครงการ ที่ตนรับผิดชอบได้ และมีการร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาครั้งนี้เป็นอย่างดี

1.4 ครูสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมตามกระบวนการของ 4A1E Model ไปใช้เป็นกระบวนการส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และจากผลการนิเทศติดตามพบว่า ผลการใช้ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการการแสดงออกด้านคุณลักษณะพอเพียง พบว่ามีการพัฒนาขึ้น

2. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลसानสายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลसानสายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ มีชื่อว่า 4A1E Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) สร้างความตระหนัก (Knowledge Awareness) 2) การกำหนดเป้าหมาย/ประเด็นพัฒนา (Knowledge Aims) 3) ฝึกปฏิบัติ/นำความรู้ไปใช้ (Knowledge Application) 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Allocation) 5) การประเมินผล (Evaluation) มุ่งประกอบในการพัฒนา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การปฏิบัติการสอน โดยการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล

3. ผลศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลसानสายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ที่พัฒนาแล้วไปทดลองใช้ นำเสนอในด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 ความสามารถของครูในการเขียนหน่วยการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับดีมากเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีการประเมินตามสภาพจริง มีมาตรฐาน/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความเชื่อมโยงกันเหมาะสม

3.2 ความสามารถของครูในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า คือ สาระเรียนรู้ครอบคลุมด้านความรู้ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถปฏิบัติได้จริง

3.3 ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการ

สื่อสารการพูดในระหว่างจัดการเรียนรู้มีความชัดเจน อธิบาย/ขั้นตอนกิจกรรมเข้าใจง่ายแทรกหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการพูดในระหว่างจัดการเรียนรู้เข้าใจได้ง่ายและตรงประเด็น

3.4 ความคิดของครูเห็นต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุดมีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมให้ผู้เรียนสังเคราะห์ความรู้ก่อให้เกิดความรู้ใหม่หรือสิ่งประดิษฐ์จากฝีมือของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

3.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนที่ได้เรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับดีเยี่ยม พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะของการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม และมีภูมิคุ้มกันตัวเองที่ดี สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเพิ่มมากขึ้น

3.6 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่านักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของหลักเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมได้จริง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ แล้วพบว่า

4.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านทักษะการปฏิบัติจากทุกแหล่งประเมิน มีค่าเฉลี่ยผลการพัฒนาในอัตราที่สูงขึ้นในระหว่างการประเมิน 2 ระยะ ส่วนใหญ่ในระยะที่ 1 ประเมินว่าอยู่ในระดับมากระยะที่ 2 อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ทั้งนี้พบว่า ค่าเฉลี่ยพัฒนาการของทักษะการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 ด้านจากการประเมิน 2 ช่วงเวลา มีอัตราเพิ่มขึ้น

4.2 คุณลักษณะพอเพียงของผู้เรียน มีผลการประเมินจากทุกแหล่งประเมิน พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการพัฒนาในอัตราที่สูงขึ้นในระหว่างการประเมิน 2 ระยะ ส่วนใหญ่ในระยะที่ 1 ประเมินว่าอยู่ในระดับมากระยะที่ 2 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าเฉลี่ยพัฒนาการของคุณลักษณะพอเพียงของผู้เรียนด้านอยู่อย่างพอเพียงจากการประเมิน 2 ช่วงเวลา มีอัตราเพิ่มขึ้นในระดับดีเยี่ยม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมศักยภาพครู ในการปลูกฝังคุณลักษณะพอเพียงแก่นักเรียนโรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ มีชื่อว่า 4A1E Model ซึ่งแต่ละขั้นตอนล้วนมุ่งส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของตนเอง ในแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จากผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความสอดคล้องกัน แสดงว่ารูปแบบมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการ

จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยการบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะพอเพียงแก่นักเรียน และจากการสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทำให้ได้รูปแบบที่สามารถพัฒนาให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและสามารถถ่ายทอด โดยการบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระวิชา และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ตนรับผิดชอบได้และครูยังเข้าใจการนำกระบวนการของรูปแบบทั้ง 5 ขั้นตอนไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพิพิธธนวัติ สมคะณีย์ และประยูร แสงใส (2565) ที่พบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการบูรณาการทั้งสองด้านเข้าด้วยกันเพื่อส่งเสริมศักยภาพของครูและปลูกฝังคุณลักษณะพอเพียงแก่นักเรียน ซึ่งรูปแบบดังกล่าวประกอบด้วยขั้นตอนหลัก ได้แก่ การเสนอข้อมูลความรู้ การคิดวิเคราะห์ การตรวจสอบ และการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการในรูปแบบ 4A1E Model การบูรณาการทั้งสองแนวทางนี้ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญที่พบว่ารูปแบบ 4A1E Model มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยการบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะพอเพียงแก่นักเรียน

นอกจากนั้น การประเมินทักษะการสอน ทักษะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จากกิจกรรมตลอดกระบวนการพัฒนา รวมถึงการประเมินคุณลักษณะพอเพียงของผู้เรียน ยังมีความสอดคล้องงานวิจัยของพิพิธธนวัติ สมคะณีย์ และประยูร แสงใส (2565) ที่พบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ช่วยเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูให้มีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถถ่ายทอดคุณลักษณะพอเพียงสู่ผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ การประเมินทักษะการสอน ทักษะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจากกิจกรรมตลอดกระบวนการพัฒนา รวมถึงการประเมินคุณลักษณะพอเพียงของผู้เรียน ยังมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยดังกล่าว ซึ่งระบุว่า เมื่อครูได้รับการส่งเสริมผ่านกระบวนการพัฒนารูปแบบที่ชัดเจนและมีขั้นตอน ครูจะมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งและสามารถนำหลักการไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การปลูกฝังแนวคิดเรื่องความพอเพียงให้เกิดขึ้นจริงในพฤติกรรมของนักเรียน ส่วนในด้านองค์ประกอบของกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมศักยภาพครูในการปลูกฝังคุณลักษณะพอเพียงแก่นักเรียนโรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแก่นพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ โดยผ่านกิจกรรมการพัฒนา 3 กิจกรรมได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรบูรณาการแบบสอดแทรกโดยเนื้อหาที่ตนเองรับผิดชอบ กิจกรรมหรือโครงการที่จัดขึ้น กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการนับได้ว่าเป็นกระบวนการที่นำรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมาพัฒนาครูผู้สอนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิเชียร อินทรสมพันธ์ (2546) ที่ให้ความเห็นโดยสรุปเกี่ยวกับทักษะการจัดการสอนที่จำเป็นสำหรับครู ในการบูรณาการจริยธรรมประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ คือ การพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบูรณาการจริยธรรมในหลักสูตรโดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูล

พื้นฐาน กำหนดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผล หลักสูตรโดยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี รวมทั้งเทคนิควิธีที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งทิพา จันทร์วัฒนวงษ์ (2549) ที่พบว่า การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษานั้น ในรูปแบบ ครูจะต้องปฏิบัติการสอนใน 1 ปีการศึกษา โดยมีการปฏิบัติการสอน และการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลจากศึกษานิเทศก์ และผู้บริหาร การปฏิบัติการสอนนี้ครูจะได้นำความรู้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการ และยังสอดคล้องกับสมรรถภาพการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ที่ ชาริณี ตรีวรัญญ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า สมรรถภาพการสอนที่สอดคล้องกับแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ ต้องมีความสามารถทำงานอย่างอิสระและทำงานร่วมกับผู้อื่นในการพัฒนาและประยุกต์ความรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนที่แตกต่างกัน บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ได้ นอกจากนี้แล้วยังปฏิบัติจริงในสถานศึกษาและสอดคล้องกับการวิจัยของสุพรรณิ กุลภา (2547) ที่พบว่า ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เคยมีการรับรู้ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย ของการรับรู้เกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนที่มีค่ามาก 3 อันดับแรก พบว่าด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีแบบแผนความคิด รองลงมา ได้แก่ ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้และ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ร่วมกันตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับสาคร มหาหิงค์ (2555) ที่พบว่า แนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ควรศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา แด่งตั้งคณะทำงาน มีนโยบาย และวางแผนที่ชัดเจน พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อน จัดทำ พัฒนา เผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา และการกำกับ นิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนควรสอดแทรก กิจกรรมการขับเคลื่อนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรท้องถิ่น เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ประชุม อบรม ประชาสัมพันธ์ และสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อน วางแผน จัดหา และใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะ อาชีพสอดแทรกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการแนะแนวการศึกษาของนักเรียนจัดบอร์ดนำเสนอผลงานของนักเรียน และมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมศักยภาพครูในการปลูกฝังคุณลักษณะพอเพียงแก่นักเรียนโรงเรียนอนุบาลสามสายใยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ความสามารถของครูในการเขียนหน่วยการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับดีมาก ครูมีความสามารถในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาครูให้มีทักษะในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสิรินภา กิจเกื้อกูล (2554) ที่พบว่า นิสิตครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับการวิจัยของพิสิษฐ์ พุฒศรี (2551) ที่พบว่า ครูมีความรู้ด้านการทำวิจัยในชั้น เรียนอยู่ในระดับน้อย ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนมีความต้องการ พัฒนาตนเองและเห็นว่าโครงการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นโครงการที่ดีมีประโยชน์

กระบวนการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนประกอบด้วยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนให้คำปรึกษา ตรวจสอบ ประเมินผล รวบรวม และสังเคราะห์งานวิจัยแล้วตีพิมพ์ เผยแพร่ สรุปผลการดำเนินงานรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และใช้ระบบติดตามและประเมิน โครงการตรวจสอบผลสำเร็จของโครงการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนผลการใช้ยุทธศาสตร์ การพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนพบว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการประเมินในแต่ละระยะหลังเข้าร่วมโครงการครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนสูง กว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ

2.2 ความสามารถของครูในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุดครูมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบครบถ้วนสัมพันธ์กัน แสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาครูให้มีทักษะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมากขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยของอดิเทพ ทวาลหอม (2565) ที่พบว่า ครูมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบครบถ้วนสัมพันธ์กัน

2.3 ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุดครูมีความสามารถในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การบูรณาการทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการสร้างสรค์นวัตกรรม ทักษะการร่วมมือทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสารสารสนเทศ ปลูกฝังคุณลักษณะพอเพียง การเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แสดงให้เห็นว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาครูให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมากขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยของยุวธิดา คำปวน (2560) ที่พบว่า แนวทางในการจัดการเรียนรู้และเตรียมความพร้อมของเยาวชนในการพัฒนาทักษะสู่การเรียนรู้ในโลกแห่งอนาคต ได้แก่ ความสามารถพื้นฐาน การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) การคิดคำนวณ (Arithmetic) ความสามารถในการเรียนรู้ จัดการข้อมูลความรู้ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลาด้วย Learning Skills (ทักษะการเรียนรู้) และ Leadership (ภาวะผู้นำ) ตลอดจนมีทักษะที่จำเป็น ได้แก่ ทักษะชีวิตและการทำงานทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ซึ่งทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นี้สามารถส่งเสริมด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ในการที่จะไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตจริง พร้อมยกตัวอย่างกิจกรรมบูรณาการที่สามารถนำมาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะการคิดเชื่อมโยงบูรณาการผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบลงมือทำ

2.4 ความคิดของครูเห็นต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถสร้างความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของตนเอง สอดคล้องกับการวิจัยของอารัญ เบ็ญอำมหาด, บรรจง เจริญสุข และสิริสวัสดิ์ ทองก้านเหลือง (2565) ที่พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการพัฒนาสมรรถนะครูอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของภักดี เอื้อราษฎร์ (2555) ที่กล่าวว่า หลังจากดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน จำนวน 6 ด้าน 18 ตัวชี้วัด ได้แก่ ความระมัดระวัง ความสุจริต ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความแบ่งปัน และมีความมีเหตุผล แล้ว ผลการดำเนินงานตามโครงการทำให้มีการเปลี่ยนแปลง

ตามที่คาดหวัง โดยนักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับการวิจัยของกมล แสงบุญ (2559) ที่พบว่า เมื่อจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะส่งผลให้เกิดคุณลักษณะขึ้นในตัวผู้เรียน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลให้นักเรียนทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามโครงการที่โรงเรียนจัดทำขึ้นสามารถคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

2.6 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกพร ธรรมยศ (2564) ที่พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสเต็มศึกษาร่วมกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับการวิจัยของธิดา วรฤทธิ์ และพิชาติ แก้วพวง (2567) ที่พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของภักดี เอื้อราษฎร์ (2555) ที่พบว่า หลังจากดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน จำนวน 6 ด้าน 18 ตัวชี้วัด ได้แก่ ความระมัดระวัง ความสุจริต ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความแบ่งปัน และมีความมีเหตุผลแล้ว ผลการดำเนินงานตามโครงการทำให้มีการเปลี่ยนแปลงตามที่คาดหวัง โดยนักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้นและบรรลุเป้าหมายทุกตัวชี้วัด นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.7 ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ว่า สามารถนำไปสอนได้จริงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับงานวิจัยของยาวเรศ ภักดีจิตร (2565) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน มีความต้องการให้มีการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นแบบบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเห็นชอบของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และยังสอดคล้องกับการวิจัยของธงชัย ดีมูลพันธ์ และวรกาญจน์ สุขสดเขียว (2565) ที่พบว่า ผู้บริหารและข้าราชการครูเห็นควรมีการบูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและควรมีการเสริมสร้างผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเห็นชอบของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับการวิจัยของอัมพร เรืองศรี (2554) ที่พบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างความตระหนัก การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะการนำไปประยุกต์ใช้และการประเมินผล และนักเรียนมีคุณลักษณะตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยรูปแบบการพัฒนาสามารถพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันและ

สอดคล้องกับโครงการวิจัยคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยของสายฤดีวรกิจโกศาทร และคณะ (2552) ที่พบว่า ในภาพรวมมีความเชื่อตรงกันว่าทำให้ดูเป็นแบบอย่างเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและได้ผลที่สุด เพราะการทำให้ดูสร้างความน่าเชื่อถือมากกว่า การพูดให้ฟัง หรือการสอนด้วยวิธีอื่น และการปฏิบัติให้ดูสามารถสอดแทรกเข้าไปในชีวิตประจำวันทำให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ทุกวันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งวิธีการนี้นับว่าเป็นการปลูกฝังที่เห็นผลได้จริงแม้ว่าจะต้องใช้เวลานานกว่าวิธีอื่นๆ

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้คือการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลसानสายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ สรุปลงภาพที่ 1

ภาพที่ 1 4A1E Model

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนอนุบาลसानสายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย การนำแนวคิด หลักการวัตถุประสงค์ องค์ประกอบของ โรงเรียนอนุบาลसानสายไยรัก มาพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการแบบสอดแทรกตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจ กระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แบบสอดแทรก 3 รูปแบบ คือ การสอดแทรกในเนื้อหาวิชาหลัก การสอดแทรกในกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ และการสอดแทรกในสถานการณ์/เหตุการณ์ปัจจุบัน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีกระบวนการพัฒนาที่เรียกว่า 4A1E Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การสร้างความตระหนัก (Knowledge Awareness) ขั้นตอนที่มุ่งให้ความรู้ ความเข้าใจ และความสำคัญกับหลักการเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักต่อการสอนบูรณาการแบบ สอดแทรกโดยขั้นนี้มุ่งจัดกิจกรรมการพัฒนาเพื่อให้ครูนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาทักษะการสอนของตนเอง

ขั้นที่ 2 การกำหนดเป้าหมาย/ประเด็นพัฒนา (Knowledge Aims) ขั้นตอนที่มุ่งให้ครูสามารถ กำหนดเป้าหมายหรือประเด็นการพัฒนาดตนเองเกี่ยวกับการสอนบูรณาการ แบบสอดแทรก ที่เกิดจากการ วิเคราะห์วิจารณ์คุณภาพของหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติการสอนบูรณาการ แบบสอดแทรก ทั้งจากการวิเคราะห์ของตนเอง จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนครูและจากข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 3 การฝึกปฏิบัติ/นำความรู้ไปใช้ (Knowledge Application) ขั้นตอนที่มุ่งให้ครูนำหน่วยการ เรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนำไปสู่การปฏิบัติจริงเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่จะพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Allocation) ขั้นตอนที่มุ่งให้ครูนำความรู้ ประสบการณ์และข้อค้นพบที่ได้จากการใช้รูปแบบ มาแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับเพื่อนครูและ นำมาพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองและนำไปสู่การพัฒนาทักษะการสอนต่อไป

ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluation) ขั้นตอนที่มุ่งให้ครูประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ของ ตนเองทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะปฏิบัติที่เกิดจากการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และการเขียน แผนการจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติสอนบูรณาการแบบสอดแทรกพร้อมนำผลการประเมินทักษะการจัดการ เรียนรู้ จากกิจกรรมตลอดกระบวนการพัฒนา รวมถึงการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะการ เรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ไปใช้เพิ่มทักษะการจัดการเรียนรู้ของตนเอง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำกระบวนการของรูปแบบการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในการส่งเสริมศักยภาพครูในการปลูกฝังคุณลักษณะพอเพียงแก่นักเรียน ไปใช้กับ นักเรียนระดับปฐมวัยโรงเรียนโดยปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้น

1.2 ควรติดตามพฤติกรรมคุณลักษณะพอเพียงของนักเรียนที่ร่วมการวิจัยในครั้งนี้ว่าสามารถ แสดงพฤติกรรมด้านความพอเพียงได้จนเป็นค่านิยมและคุณลักษณะที่ถาวรติดตัวโดยไม่ต้องเตือน สามารถ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและชี้แนะผู้อื่นให้ปฏิบัติตามได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ครอบคลุม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้

2.2 ควรมีการศึกษาในด้านพฤติกรรมที่แสดงออกบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนที่มีความคงทน ยั่งยืน สามารถ ขยายไปสู่ครอบครัว ชุมชน และสังคม

2.3 ควรมีการศึกษาด้านพฤติกรรมที่แสดงออกบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กมล แสงบุญ. (2559). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านคิดเป็น ทำเป็นของนักเรียนโรงเรียนบ้านดอนพะยอมโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชาโรณี ตรีวิทย์. (2550). การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน: แนวคิดและแนวทางสู่ความสำเร็จ. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 45(1), 299-319.
- ธงชัย ดีมูลพันธ์ และวรกาญจน์ สุขสดเขียว. (2565). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสหวิทยาการศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. วารสารปรัชญาปริทรรศน์, 28(2), 236-249.
- ธนิดา วรฤทธิ์ และพิชาติ แก้วพวง. (2567). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาบูรณาการร่วมกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น. วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 4(2), 19-41.
- พิพิธธนวิ สมคะเณย์ และประยูร แสงใส. (2565). การจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในศตวรรษที่ 21. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7(1), 1233-1242.
- พิสิญ์ พุฒศรี. (2551). กระบวนการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโพแพง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภักดี เอื้อราษฎร์. (2555). การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน: การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กรณีโรงเรียนผดุงนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. (2550). การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของภาคการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- ยุวธิดา คำปวน. (2560). การบูรณาการ: เส้นทางแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา, 8(1), 25-38.
- เยาวเรศ ภักดีจิตร. (2565). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นบนฐานนครสวรรค์ศึกษาด้วยการ จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 17(1), 61-76.
- รุ่งทิพา จันทน์วัฒนวงษ์. (2549). การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะการสอน สอดแทรกจริยธรรมของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2539). อนาคตการศึกษาไทยในสองทศวรรษหน้า. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชสมิเดีย.

- วิเชียร อินทรสมพันธ์. (2546). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการบูรณาการจริยธรรม
ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับครูมัธยมศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สาคร มหาสิงห์. (2555). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล, 3(1), 12-19.
- สายฤดี วรกิจโกคาทร และคณะ. (2552). คู่มือปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสถาบันศาสนาหน่วยงานของรัฐ
และเอกชน. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์พิมพ์ดี.
- สิรินภา กิจเกื้อกูล (2554) การพัฒนารูปแบบการสอนที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่
การจัดการเรียนรู้ของนิสิตครูหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู. Journal of Education
and Innovation, 13(3), 113-126.
- สิริวรรณ ศรีพล. (2550). การจัดการเรียนการสอนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุพรรณิ กุลภา. (2547). ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนตามการรับรู้ของข้าราชการครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- อดิเทพ หวลหอม (2565) การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยยึดหลักศาสตร์
พระราชฯ สู่การเรียนรู้มุ่งสู่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านแก้งอะฮวน อำเภอ
ตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารครุทรรศน์, 2(2), 47-55.
- อังคณา ตุงคะสมิต และคณะ. (2554). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.
วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University, 4(2), 288-301.
- อัมพร เรืองศรี. (2554). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อารัญ เบ็ญอำมหาด, บรรจง เจริญสุข และสิริสวัสดิ์ ทองก้านเหลือง (2565) การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนา
สมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้าน
พารา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการ
บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.), 6(1), 140-154.
- เอกพร ธรรมยศ (2564). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องการแยกสาร
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.